

GESIGNALEERD

Plonsky, L. (2011). The effectiveness of second language strategy instruction: A meta-analysis. *Language Learning*, 61(4), 993-1038.

In dit artikel wordt een metastudie gepresenteerd naar het effect van instructie in verschillende leerstrategieën in vreemdetaalverwervingsonderzoek. In een metastudie worden de gegevens van een aantal voorgaande studies samen geanalyseerd om na te gaan hoe groot het effect van een bepaalde interventie is. De auteur beperkt zich tot leerstrategieën die de leerlingen expliciet worden onderwezen, zodat zij deze zelf kunnen toepassen. In navolging van Plonsky gebruik ik verder de afkorting SI om in het algemeen te verwijzen naar instructie in leerstrategieën.

Onderzoek naar instructie in leerstrategieën

Voor de meta-analyse heeft Plonsky ongeveer 400 studies geraadpleegd, met als resultaat een uitgebreide en relevante bibliografie rond het thema 'leerstrategieën in vreemdetaalverwerving'¹. Hij onderscheidt drie dimensies in onderzoek naar het effect van SI: contextfactoren, soorten instructie en kennis en vaardigheden waar SI effect op kan hebben. De eerste dimensie heeft betrekking op contextfactoren die van invloed kunnen zijn, zoals taalbeheersingsniveau van de leerling, leren in de context van een tweede of vreemde taal, leeftijd, opleidingsniveau, opzet van de

studie (in de klas of in een meer gecontroleerde omgeving zoals een talenlab), de duur van de interventie, instructietaal en de vraag of SI structureel onderdeel van het curriculum is of niet. De tweede dimensie betreft de verschillende soorten leerstrategieën waarin instructie kan worden gegeven, bijvoorbeeld cognitieve strategieën (herhalen, groeperen), metacognitieve strategieën (voorbereiding, reflectie) en sociale strategieën (samenwerken, om verduidelijk vragen). De derde dimensie heeft betrekking op de kennis en vaardigheden waar SI effect op kan hebben. Wat betreft effect op taalvaardigheid is er het meeste onderzoek gedaan naar leesvaardigheid, maar ook schrijfvaardigheid, spreek- en luistervaardigheid, grammatica en woordverwerving zijn onderzocht. Tevens is er gekeken naar het effect van SI op leerhouding, zelfstandigheid en gebruik van leerstrategieën door de leerling zelf. Plonsky bespreekt per dimensie het meest relevante onderzoek en concludeert dat de resultaten in het algemeen niet eenduidig zijn.

Het effect van instructie in leerstrategieën

Vervolgens heeft hij op basis van een aantal criteria een selectie van studies gemaakt om na te gaan hoe groot het effect van SI in het algemeen is en hoe groot het effect van contextfactoren, soorten instructie en kennis en vaardigheden is. Zijn meta-analyse liet zien dat SI in het algemeen een klein

tot middelgroot effect heeft. Wat betreft het effect van SI en contextfactoren, soorten instructie en kennis en vaardigheden beperk ik me tot de resultaten die het meest relevant kunnen zijn voor de lespraktijk. Voor al deze vergelijkingen geldt dat alle vormen van SI effect hebben, maar dat sommige vormen van SI een groter effect hebben dan andere. De analyse van Plonsky laat zien dat instructie in cognitieve leerstrategieën een groter effect heeft dan instructie in metacognitieve leerstrategieën. Voorbeelden van cognitieve leerstrategieën zijn herhalen, categoriseren of het bedenken van vragen bij een tekst. Metacognitieve leerstrategieën zijn bijvoorbeeld reflecteren, voorbereiden, of een plan van aanpak bedenken. Voor de tijd die aan SI wordt besteed geldt dat zowel langere als kortere periodes van SI effect hebben, maar langere periodes van SI hebben meer effect. Verder heeft SI die focust op een beperkt aantal strategieën een groter effect dan SI die een aantal verschillende leerstrategieën tegelijk omvat. Ook laten de resultaten van Plonsky zien dat het effect van SI op sommige vormen van kennis en/of vaardigheden groter is dan op andere. Gemiddelde tot grote effecten werden gevonden voor lezen en spreken, woordvererving en uitspraak. Kleinere effecten werden gevonden voor schrijven en houding ten opzichte van het leren van een taal. De effecten voor luistervaardigheid en grammatica waren nagenoeg verwaarloosbaar. Plonsky zoekt de verklaring voor deze verschillen in de methodologische kenmerken van de desbetreffende SI-studies, bijvoorbeeld de manier waarop het effect van leerstrategieën werd gemeten.

De conclusie luidt dat het wel degelijk zinvol kan zijn om leerlingen leerstrategieën te onderwijzen. Het is wel belangrijk om na te gaan hoe je een bepaalde effectgrootte interpreteert. Wat is bijvoorbeeld een 'klein tot middelgroot' effect? Om hier inzicht in te krijgen, vergelijkt Plonsky zijn meta-analyse

met eerder uitgevoerde metastudies op het gebied van vreemdetaalvererving (Oswald, & Plonsky, 2010). Dan blijkt dat het effect van instructie in leerstrategieën minder groot is dan dat van sommige andere interventies in vreemdetaalverervingsonderzoek, zoals verschillende vormen van grammatica-instructie (Norris & Ortega, 2000), interactie in taakgericht mvt-onderwijs (Keck, Iberri-Shea, Tracey-Ventura & Wa-Mbaleka (2006), of soorten instructie en kenmerken van de doeltaal (Spada, & Tomita, 2010). Onderwijs in leerstrategieën roept vaak de vraag op hoeveel tijd je moet besteden aan het leren van een taal versus het leren van een taal. Onderzoek als dat van Plonsky maakt het mogelijk om hier een beredeneerde afweging te maken.

Machteld Moonen

1. De bibliografie staat op zijn website: http://oak.ucc.nau.edu/ldp3/bib_strategies.html

Literatuur

- Keck, C., Iberri-Shea, G., Tracey-Ventura, N., & Wa-Mbaleka, S. (2006). Investigating the empirical link between task-based interaction and acquisition: A meta-analysis. In J. Norris & L. Ortega (Eds.), *Synthesizing research on language learning and teaching* (pp. 91-131). Philadelphia: Benjamins.
- Norris, J., & Ortega, L. (2000). Effectiveness of L2 instruction: A research synthesis and quantitative meta-analysis. *Language Learning*, 50, 417-528.
- Oswald, F., & Plonsky, L. (2010). Meta-analysis in second language research. Choices and challenges. *Annual Review of Applied Linguistics*, 30, 85-110.
- Spada, N., & Tomita, Y. (2010). Interactions between type of instruction and type of language feature: A meta-analysis. *Language Learning*, 60, 263-308.